

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 10 februari 1903, kl. 4 e. m.

Betänkande, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om åtgärder, som kunna föranledas af beslutade tullförhöjningar i främmande länder.

(1:a A.)

I två vid innevarande riksdag väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, n:o 30 inom Första Kammaren af herr *J. S. F. Stephens* jemte trettiotvå andra af kammarens ledamöter samt n:o 93 inom Andra Kammaren af herr *A. H. Hammarskjöld* tillika med tolf andra af kammarens ledamöter, har förslag framställts,

»att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t, efter verkställd utredning i ämnet, täcktes taga under öfvervägande, hvilka åtgärder, som kunna vidtagas för att i möjligaste mån mildra de olägenheter, hvilka skulle komma att förorsakas Sveriges näringar genom de nyligen beslutade förhöjda tyska tullsatserna, och så snart ske kan, helst redan innevarande år, till Riksdagen göra den framställning i ämnet, hvartill omständigheterna kunna föranleda.»

Till stöd för berörda förslag har i båda motionerna användts en så lydande motivering:

»Af Sveriges officiella statistik framgår, att i fråga om varuutbytet
Bih. till Riksd. Prot. 1903. 5 Saml. 1 Afd. 4 Häft. (N:o 4).

med främmande länder Tyska riket har en synnerligen stor betydelse för vårt land. Af Sveriges hela varuomsättning med utlandet kommer numera ej långt ifrån en tredjedel på Tyskland. Under sådana omständigheter måste naturligtvis hvarje mera afsevärd förändring i detta lands tullpolitik för oss äga den största betydelse och påkalla vår synnerliga uppmärksamhet. Som bekant har därstädes under det senast förflutna året beslutats en ny tulltariff med anmärkningsvärdt förhöjda tullsatser. Det framstår vid sådant förhållande såsom en angelägenhet för oss af största vikt, att en skyndsam och tillförlitlig undersökning anställs, i hvad mån dessa förhöjda tullsatser kunna antagas komma att verka menligt för våra näringar samt hvilka medel som med hänsyn till den betydelse, vår införsel från sagda land kan äga för tysk industri och handel, må kunna finnas att undanröja eller mildra olägenheterna för oss af den nya tyska tulltariffen.

Af kommerskollegii berättelse rörande handeln för år 1901 finner man, att införseln af varor från Tyska riket till Sverige sagda år omfattade ett värde af 168,839,000 kronor och vida öfversteg införseln från hvarje annat land, likasom ock att i detta senare hänseende Tyskland återtagit den plats, det under 1860-talet innehade, men som under årtiondet 1871—80 intogs af Storbritannien. Hvad angår värdet af Sveriges utförsel till Tyskland, företer äfven detta, utgörande år 1901 ett belopp af 60,256,000 kronor, en anseelig ökning under årens lopp samt står tillbaka endast för värdet af utförseln till Storbritannien. Vår handelsstatistik är emellertid i det hänseende ofullkomlig, att densamma icke hänför sig till de in- och utförda varornas ursprungs- eller destinationsland, utan endast afser sista afgångsorten från utlandet och första ankomstorten från Sverige. Vill man, som sig bör, då fråga är om det egentliga varuutbytet med Tyskland, göra afdrag för det gods, som på väg till eller från Sverige endast transiterar Tyskland, är man därför hänvisad till den tyska statistiken.

Enligt denna utgjorde år 1901 värdet af vår införsel från Tyskland 111,4 millioner riksmark samt värdet af utförseln härifrån landet till Tyskland 84,3 millioner samma myntslag. Vid dessa siffror bör dock erinras, att de grunda sig på varornas pris i tysk hamn, under det att motsvarande svenska uppgifter afse varornas medelpris i svensk hamn — naturligtvis med afdrag af tullen för införda tullpliktiga artiklar.

En närmare granskning af förhållandena, sådana de af tyska statistiken framgå, visar, att det är betydande industriella och kommersiella intressen i de bägge rikena, som beröras af möjligheten till detta varuutby-

tes orubbade fortgång. Så är förhållandet med bland annat vår järn-, trävaru- och stenindustri. Vi exporterade nyssnämnda år till Tyskland:

järnmalm	för 23,6 millioner
stångjärn	» 3,1 »
järntråd	» 1,1 »
tackjärn	» 0,7 »
byggnads- och slöjdvirke	» 24,6 »
snickeriarbeten	» 3,1 »
cellulosa	» 2,6 »
slipad trämassa	» 1,9 »
sten	» 8,3 »

allt i riksmark räknadt. Å andra sidan infördes hit till landet från Tyskland, bland annat:

ylleväfnader	för 6,5 millioner
ullgarn	» 4,6 »
maskiner och maskindelar	» 3,7 »
järnvaror, finare	» 2,9 »
järnvaror, gröfre	» 2,6 »
ångfartyg, af järn och stål	» 2,8 »
läder	» 1,8 »
hel- och halvesidenvaror	» 3,0 »
färgämnen	» 1,5 »

O. S. V.

allt likaledes i riksmark räknadt.

Af det nyss anförda och af hvad statistiken för öfrigt gifver vid handen framgår, att Tyskland i afseende å varuutbytet med Sverige befinnet sig i en vida fördelaktigare ställning än vårt land, ity att, under det vi hufvudsakligen utföra råvaror eller åtminstone endast produkter af hos oss förekommande naturliga alster, omfattar den tyska exporten till Sverige de mest olika varuslag, till största delen af jämförelsevis dyrbarare beskaffenhet samt i allmänhet bestående af helfabrikat och mera förarbetade produkter. Häraf följer för oss den nackdelen, att en allmännare förhöjning af de respektive ländernas tullsatser drabbar oss ojämförligt hårdast. I den mån våra exportartiklar träffas af tullförhöjning i Tyskland, måste sålunda detta inverka synnerligen ofördelaktigt på vår betalningsbalans till utlandet; och ett sådant förhållande, därvid Tyskland söker att

i möjligaste mån från sig utestänga svenska bearbetningar för att endast medgifva införsel af råvaror härifrån, under det att tyska industrien fortfarande skall äga oförminskade afsättningsmöjligheter på Sverige, måste gifvetvis i längden blifva för oss ruinerande.

En ytterligare olägenhet af den förändrade tyska tullpolitiken hotar jämväl i det förhållande, att i den mån syftet med de förhöjda tyska tullsatserna vinnes, kommer den tillförsel från andra länder, som eljest skulle gått till Tyskland, att i stor utsträckning söka sig väg till Sverige. Detta gäller naturligtvis ej blott om industriens, utan ock om landtbrukets alster. Likaledes skulle den omständighet, att totalimporten till Tyskland komme att inskränkas, vålla kännbart ökad konkurrens för många svenska artiklar på den utländska marknaden i öfrigt.

Den utredning af förhållandena i syfte att i möjligaste mån afvärja de från den nya tyska tullpolitiken hotande olägenheterna, hvilken alltså måste anses vara i högsta måtto påkallad och icke kunna utan fara för svenska näringsintressen uppskjutas, kan uppenbarligen icke åstadkommas annorledes än genom Kungl. Maj:ts föranstaltande samt med anlitande af de utvägar, hvilka för sådant ändamål stå till Kungl. Maj:ts förfogande.»

Såsom allmänt känt är och motionärerna äfven erinrat, har i slutet af nästlidet år i Tyskland antagits en ny tulltariff, genom hvilken stadgats högst väsentliga höjningar i tullsatserna för mångfaldiga varor, däraf ett flertal af sådana artiklar, som för närvarande utgöra hufvuddelen af Sveriges export till nämnda land. Men icke blott i Tyskland, utan äfven i andra främmande länder hafva höjda tullsatser beslutits eller ifrågasatts, om än detta icke för vårt land är af samma betydelse som den i Tyskland genomförda förändringen af tulltariffen. Det vill synas utskottet uppenbart, att härigenom vissa grenar af vårt lands näringslif hotas af allvar samma faror, för hvilkas afvärjande kraftiga och snabba åtgärder äro af nöden. Det är icke nog med att vår export till främmande länder, särskildt Tyskland, genom de höjda tullsatserna kommer att försvåras, ja i fråga om vissa varor kanske omöjliggöras; härtill kommer ock, att, i den mån genom de höjda tullsatserna i Tyskland marknaden inom sagda land bevaras åt inhemska producenter, icke blott dessa utan äfven andra länders från den tyska marknaden utestängda producenter komma att söka afsättning för sitt tillverkningsöfverskott i länder, hvilkas tullsatser icke

lägga hinder i vägen därför. Och då våra nu gällande tullsatsers äro bestämda med hänsyn till de förhållanden icke blott inom vårt eget land utan äfven i våra grannländer, hvilka voro rådande vid tiden för samma tullsatsers tillkomst, torde det ej vara tvifvel underkastadt, att en stor del af nämnda produktionsöfverskott kommer att söka sig väg till Sverige, våra näringar till afsevärd skada.

Bedömandet af hvilka åtgärder, som lämpligen torde böra vidtagas för att i möjligaste mån afvärja de faror, som sålunda hota vår svenska produktion, förutsätter emellertid en utredning af hithörande förhållanden, hvilken lämpligast torde böra utföras genom Kungl. Maj:ts försorg. Då utskottet sålunda förmenar, att det af motionärerna i sådant afseende väckta förslag är förtjänt af understöd, finner sig dock utskottet böra tillika framhålla, att utvägar till understödjande af vårt lands näringar i konkurrensen med utlandet torde böra sökas icke blott genom vidtagande af sådana ändringar i vår tulltaxa, hvilka af de i främmande länder beslutade tullförhöjningarna möjligen kunna påkallas, utan jämväl i åtgärder, ägnade att underlätta exporten af svenska alster och desammas afsättning i utlandet. På bevillningsutskottet ankommer det emellertid icke att inlåta sig på en närmare utveckling af hvilka åtgärder i sist omnämnda syfte som kunna finnas erforderliga; men det torde dock böra i sådant afseende erinras därom, att de angående samtrafik mellan Sverige och främmande länder gällande aftal äfvensom aftal angående rätt till kustfart för Sverige i främmande länder och för främmande länder i Sverige hafva sin stora betydelse för vårt lands utrikes handel och sjöfart.

På grund af det anförda hemställer utskottet,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes, efter verkställd utredning, taga under ompröfning, hvilka åtgärder som kunna vidtagas för att i möjligaste mån mildra de olägenheter, hvilka kunna komma att förorsakas Sveriges näringar i synnerhet genom de nyligen beslutade förhöjda tyska tullsatserna, och så snart ske kan, helst redan innevarande år, till Riksdagen göra den framställning i ämnet, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

Stockholm den 10 februari 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. Cavalli.

Reservationer

af herrar *J. Bromée, G. Jansson, O. A. Ericsson, K. G. Karlsson, Beckman, Pantzarhielm* och *Höjer*, mot vissa delar af motiveringen.

Härjämte har herr *Lithander* begärt få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.
